

Meie Mats

Nr. 36. (218)

Laupäeval, 25. oktoobril 1919.

Nr. 36. (218)

Enamlane.

Landeswehrlane: „Waadake nüüd kogu maailma rahwad, et eestlane täieline enamlane on: — ma tahan
a maja maha põletada, kuid ta wiskab mu uperkuuti üle pea kaela uksest wälja!“

Kosjasobitajad.

Sõjamehe romaan.

Horst Bodemer.

(Järg 24.)

See usaldus, see piirita usaldus! Ja Heller oma süüga! Kõris kugises tal midagi. Ja Maria nägi seesmist wõitlust, mis Helli näol peegeldus. Ja ta suudles teda ja ütles talle tuhat armast sõna.

„Sa tead“, ütles Heller ennast wabastades, et ma onuga olen kirjawahetuses olnud. Tema on tubli põllumees. Ma palusin, et tema meie eest walwel oleks. Ja seda ta on olnud. Thü- ringenis on üks mõis müüa, mida ta mulle soowitab. Kas läheme vaatama?“

Maria plaksutas käsi ja tantsis toas ringi.

„Muidugi! — Heller, millal sõidame?“

„Kui soowid, juba homme!“

„Homme! — Homme!“

Hõiskamine oli see, millega noor proua selle teate wastu wõttis.

* * *

„Eisenach!“ hüüdsiwad konduktorid. „Ei- senach!“

Maria ja Heller astusiwad rongist wälja; neil oli tund aega oodata, siis wiis neid üks raudtee kõrwalharu Thüringeni metsa. Nad istusiwad mõlemad akna all ja wahtusiwad maastikku, mis nende kodumaaks pidi saama. Wäikesed külad, siin ja seal suured wabriku- hooned, järsud, metsaga kaetud mäeküljed ja kõged mäetipud. Härm seisis weel mägedel hommiku päikese käes. Orgudes tuhnis ader punakatpruuni mulda. Põõsastel seisis esimene roheline õhk, metsaäärtes oli weel lumehan- gesid. Tali oli wali olnud.

Teraw käänak, rongi sõit jäi pikaldase- maks ja ta peatas kenas, wäikses liiwakiwist ehitatud waksalis. Konduktor kiskus ukse lahti. Keegi wana, suurtsugu herra, kasukas seljas, astus lähemale, teener kaasas.

„Parun Liebentz!“ esitas ta.

Pigistati käsi, teener wõttis pakid, waksali taga seisis troska, kutsar teretas.

Külüst läbi läks sõit, siis kitsasse orgu; tee kõrwal jooksis oja, mille ääres siin-seal weskid seisiwad. Wärske tuul kõigutas män- dasid. Õhus oli waigulõhna tunda.

„Armuline proua“, ütles parun Liebentz hoolikalt, „kas teil ei ole külm? Wahe on suur — pehme Riwiera õhk ja siin kare metsakohin?“

Maria silmad särasiwad. Tal ei olnud su- gugi külm. Sest ta süda oli ju soe. See rahu peale Nizza rübelemist oli talle hea. Tal oli, nagu oleks kodu teda kaisutada tahtnud.

„Tore on siin — tore!“ hüüdis ta. —

„Sina“ — ta pakkus oma abikaasale kätt — „eks ole?“

Uffeln nikutas ainult pead. Ka temale meeldis ümbrus. Siin tööd teha kui mees, ei

kellegile muule aru anda omast tegewusest kui ainult oma naisele — see wõis tore olla!

„Heller — seal ülewal!“

Maria sirutas käe wälja.

„See on minu loss, armuline proua“, ütles parun tõsiselt.

Ühe mäe tipul seisis ehitus, torn peal; hommikupäike peegeldus akendes, siiru-wiiruli- selt lookles tee sinna üles. Hobused käisiwad sammu. Laiakslised männad warjasiwad teed, mis kohati weel külmanud oli. Teraw käänak paremale poole wiis müüri äärt mööda taha külge. Seal seisiwad awarad majandusõued, üks küla seisis all madalamal mäel, kaugele ulatasiwad põllud lainelisel pinnal — kaugel eemal sinetasiwad metsad.

Parun tähendas nende peale.

„Seal seisab Rennsteig — Thüringeni piir. Ja seal pahemat kätt Wartburg! Tore Thü- ringen seisab siin meie jalgade ees. Ta on alati ilus — lumes ja lilleilus!“

Üle tõmbsilla wuras wanker sammastel seiswa eesehituse alla. Troska peatas wastu- wõtmise kojast, mida ülewalt walgustati. Jahi- saagid teretasiwad tahweldatud seintel, mõnus soojus teretas tulijaid.

Maria luges poolwaljusti salmi, mis tamme- puust tahwelseinale oli põletatud:

„Ole, kes oled,
ära heida meelt!
kõrgel hoia lipp,
tulgu, mis tuleb!“

„See on Wartburgist päritud hea salm“, ütles parun tõsiselt. Mina olen wiimasel ajal tihti tema ees seisnud!“

* * *

Suures saalis laskis parun külalistele eine- laua korraldada.

Kui teener lahkus, ütles ta:

„Herrased on pikast reisist wäsinud. Ma loodan, et minu juurde paariks päewaks jääte, üks kõik, kas kaup saame wõi ei! — Teile herra onu on mulle ju kõik, mis tarwis, kirja- likult teatanud, herra v. Uffeln! Tahaksin ai- nult mõned sõnad täienduseks ütelda. Mina müün mõisa ainult sellepärast ära, et minu ai- nus poeg mõisat ei soowi juhtida. Mul on sellest kahju, aga ma saan sellest ka aru. Tema on juba 38-aastaselt major suures kindralstaabis ja tal seisab järjekult hiilgaw tee ees. Uus aeg koputab ka meie Thüringeni metsades uk- sele. Meie päiwil ei saa keegi enam kaht isan- dat teenida. Minul on siin ka omad hädad. — Olge head, tulge akna juurde! — seal — kas näete neid wabrikuid? Seal all need punased majad? — See on kaaliwabrik — Ernsthalli wabrik! See kisub töölistes oma külge! Kui kümne aasta eest esimesed aktsiad wälja anti, ei tahtnud keegi neid osta, aga kes seda ometi tegi, sai rikkaks! Mina hoidsin paraku eemale.

Lõpujärelendus? Töölistega peab oskama ümber käia, muidu panewad nad plehku. Seda võib muidugi ainult see, kes alaliselt siin elab. Teie näete, mina ei salga midagi. Ja et minu päewad loetud on, ma kannatan weresoonte lubjanemise all — siis soowiksin oma mõisat weel enne surma häisse kätte anda. Ainult surnuaia jätan omale, sest seal tahan ma oma abikaasa kõrwal puhata. Korralik raamatupidamine on olemas, mõis annab head intressid ja teguwõimas mees võib sissetulekut weel suurendada. Pealegi tõuseb puuhind iga aastaga. Nii siis soowin ma, w adake kõik ilusasti üle ja kui teil tõsine nõu on, kutsuge ka oma onu kui asjatundja siia.“

Kolm päewa sõitsiwad Maria ja Heller metsades ja põldudel, waatasiwad tallisid, küünisid ja lossi, istusiwad raamatute ees, ja siis pidas Heller oma abikaasaga pikalt aru.

„Heller, osta ära!“ ütles Maria.

„Siin on sinul tööd ja ilus on see koht ka!“

„Aga intressid ei ole suured!“

„Seda ei ole nad põllutöös iial!“

Maria nägi, kudas kõik Hellerile meeldis. Ta istus mehe põlwele ja ütles:

„Meie jääme siia — eks ole?“

Heller tõmbas sügawasti hinge.

„Hea küll! Telegraferime onule!“

Nädal hiljem oli Klangerode mõis ja loss Maria ja Helleri oma. Ka suure osa mööblid wõtsiwad nad üle. Noor proua oli õnnelik. Küll maksis lossi sisseseade weel tüki raha, aga kui all orus wiljapuud õitsesiwad ja mändnad oma helerohelised küünlad okstele riputasiwad, oli kõik juba korras.

Heller sirutas käsi. Oli see aga tore elu! Töö kutsus ja noor proua oskas warsti majapidamist juhtida. Nüüd oli tarwis arwet pidada — teenida! Midagi ei käskinud ta, enne kui walitsejaga oli rääkinud; õhtuti õppis ta kahekordset raamatupidamist. Maria wiibis ta juures ja õppis ka. Ei saanud ta mõnest asjast aru, siis laskis ta seda enesele seletada, kuni asi selgus.

Heller manitses teda tihti, mitte enesele liiga teha. Maria naeris ta wälja.

„Mina olen sündinud Hoffmann ja kannatan palju wälja. Ja peale selle teeb asi mulle nalja. Sina, kas sulle meeldib ka elu siin Klangerodes? Minu juures?“

Heller suudles teda ikka sarnasel puhul ja kaelustas teda ka. Ei ütelnud aga midagi. Aegajalt, kui ta oma kõrwi seljas metsas ratsutas, ärkas ta südametunnistus. — Ah mis, see oli ju lollus! Mistarwis Maria südant raskeks teha? Ta oli ju nii mõistlik, ei puudutanud iial enam paruniprouat ja andis kõik oma kirjad, mis ta onule kirjutas, temale lugeda. Aja-jooksul pidi seegi mees „mõistlikuks“ saama. Ja arwenõunik wastas alati wäga sõbralikult, ei unustanud iial ka teda terwitamast. Enam

ei wõinud ega tahtnud ta esialgul ju lootagi.

Helleri pea oli nüüd alati täis. Tal oliwad kõikisugu plaanid, aga ta ei tahtnud neid weel ilmutada. Kõige pealt oli tarwis tööliste wastu hea olla. Kaaliwabrikut laiendati — sinna oli uusi tööjõudusid vaja. Läksiwad ta päewilised ja metsatöölised ära, oli asi paha. Ta oli osanud sõjawäes meestega hästi läbi saada, miks siis mitte siin? Ja wiga neil ju siin ei olnud. Kenad majad ja aiad elamiseks, tükk põdu ka, igal perekonnal paar siga laudas, prii küte, ga muidugi — kaaliwabrikus oli rahapalk suurem!

Mõned siis ka lahkusiwad, aga teised jäiwad, ja warsti tuliwad jälle uued temalt tööd otsima.

Ka külas oliwad nad paar korda käinud naabruses — riigi ülemmetsaherra juures, kaaliwabriku direktori juures, mõnede mõisnikkude juures, kellega Uffeln põllumeeste seltsis oli tuttavaks saanud. Kuid läbikäimine ei muutunud elawaks. Kewadene töö ja heinategu ei annud aega.

Tuliwad pikemad päewad. Rukis kollanes. Waljule talwele oli järgnenud palaw suwi. Maria istus heameelega ülewal tornis ja silmitses päikese loojaminekut. Terawasti paistis Wartburg wastu taewast silma ja oruküladest tõusis üles sinine suits.

Seal ülewal awarnes alati ta süda. Misugune tore elu see oli! See ilus mõis ja hea, wirk päewitanud Heller!

Esimene hein oli hea saanud ja head oliwad ka wiljad. Loomahinnad oliwad kõrged. Juba esimesel aastal saiwad nad oma kapitalist hea protsendi. Kuulis ta Helleri rutulisi samme tornitrepil, siis ootas ta tema pea illumist ja sirutas talle mõlemad käed wastu. Siis teatas Heller, mis sel päewal sündinud, ei salanud ka pahandusi. Aga naeris nende üle.

„Kui takistusi ei oleks, ei teeks elu ka mingisugust nalja!“ ütles ta. „Mina ootan weel paremaid asju. Ja talwel, kui enam aega, lähen Eisenachi metsaakademiesse ettelugemistele — sellest saame kasu. Ja linn ei ole kaugel.“

Maria nikutas pead

Ja kui siis all orus kaaliwabriku elektrituled särama hakkasiwad, raputas Heller rusikat ja naeris:

„Ohoo! Minu mehed ei lenda mitte teile nagu koid tule peale. Paar tükki tuliwad juba tagasi. Tulewad ka teised! Teiega saan ma juba walmis; see on hea wõistlus, Maria! Tarwis ainult kõrwad kikkis hoida! Mis nõrk on, kukub, mis tugew, tõuseb. Need seal all on tugewad, aga meie ka — meie ka!“

Kudas Mariale niisugused sõnad meeldisiwad! —

Kui Heller kord ühel õhtul jälle üles torni ronis, istus Maria kahwatult ja waipadesse mäsitult toolil, wäsinud naeratus huultel. (Järgneb.)

Maaseaduse esimene paragrahw kolmandal lugemisel.

Oswi.

„Ja kui maareformi tahame läbi wiia, siis peame mõisa südamed nii ära häwitama, et neist midagi järele ei jääks ja et see maa, milleks seadus aluse annab, harija rahwa kätte läheks, (kiiduawaldused ja kätelagin pah. pool.) (Tõnisson kohalt: Sõnu oli, aga sisu ma ei kuulnud!) Sisulikum ikka kui teie pikad kõned. (Tõnisson: Üks demagoogiline plära.)“

„... Ma tuletan siin oma isa meele: kui temale öeldi „sina Jumal“, siis ütles ta ikka „minu nimi on Jüri“. (Tõnisson kohalt: No see Jüri oli wist palju mõõdukam)... See on wäga raske ütelda, aga terwe kõne oli mingisugune läbi akna rääkimine. Teie tahate aega wiita. (Tõnisson: Mis tähendab aega wiita? — Minu pärast tehke otsus täna õhtul kell 12).“

„Teie kardate sellest nalga, kui mõisatel maad ära saawad wõetud. (Tõnisson: Mitte seda ma ei karda, waid kardan seda, et nad riigi kätte lähewad).“

(Wäljawõtted stenogrammidest.)

Tuba on nõgist suitsu ja tubakalõhna täis. Seinal tiksuw kell näitab juba kuus. Laual piri seb wiimane porikärbes leiwakanika ümber. On õhtu.

Kaarel Sarapik loeb wärsket ajalehte, midagi närides, aeg-ajalt jalasäärt sügades, kus keegi loomakene üleannetult närib. Karl Sarapik loeb lehte sellepärast, et ta ennast kultuuriinimeseks peab, ja peale selle on nagu harjunud komme igal päewal töölt tulles lehenaise käest ajalehte wõt a. Muidugi pole Sarapikul igakord just raha, et lehte wäljamaksta, aga selles mõttes on temal lehenaisega hea tutwus.

Täna loeb ta suure huwitusega ajalehte, sest Asutawas Kogus on maaseadus lugemisel ja sellele tunneb ta kaasa rohkem kui mõnele ilusale daamile, kes õhtuti Sarapiku akna alt mõõda lipsab. Niisama nagu maaseadus kogu Eesti elus tähtsat osa mängima saab, nii pole ka Sarapikul selle wastu, kui ta maalapikese saab. Wastuoksa, tema on selle üle juba ammu järel mõtelnud. Minewal nädalal rääkis ta Mõituse Mardiga, kellel maal suur talukoht, et kuidas selle maajagamisega ja maaseadusega lugu on. Tema arwas kindlasti, et igäüks maad saab.

Nii süweneb Sarapik ajalehe weergudesse. Parajasti on pikk Asutawa Kogu koosoleku kirjeldus käsil, mida ta juba tükk aega uurib. Kärbes, kes enne leiwakanika ümber tiirusid teinud, asub otse ajalehe artikli peale täies laiuses, mille tättu Sarapik ägeda liigutuse tegema peab. Hirmunult lendab kärbes kusagile kaugemale.

„Näh, saatanat, tuleb otse lugemise ajal segama... Ei oska ka ära surra... Maa-

seadus... esimene paragrahw wastu wõetud... No jah, kui suured kõned ja rääkimised... küll need mehed wõiwad waewa näha... Ega muud, kui hääl kulub ära... Kas sa näe, kui suurepäraliselt üks isand kõnet peab: „Austatud Asutawa Kogu liikmed... Maaseadus... wõi õigem maaseaduse eelnõu esimene paragrahw... mis meie wastu wõtame... Maad saame kõik... Riigi omanduseks... Kõik mõisad wõtame ära... mõisa südamed... las' paruniherrad jooksewad ilma peawarjuta ringi nagu koerad... Küll teewad hirmsat kära... Näe, üks wiskas wana kamassiga kõnelejale näkku... Austatud Asutawa Kogu... ai, kurat, kes seal üleannetusi teeb?... Nii siis, mu herrad, maaseadus on maaseadus, mis... Hõk, kuidas waele hüütakse... Kuule, sina, eks me ole ju mõlemad ametiwennad... tead, kui käisime seakarjas... Aga kui sa oma kõne lõpetad, siis wii mu surnud tädile palju terwisi... Mis? Demagoogia? Ja jah, eila täiturult ostsin, ausõna wastupidawad püksid... Ära nii lähedale tiku... Maaseaduse enda pärast peame wõõrandama kõik mõisad ja kiriku-maad... Kuidas, ... kuidas su nimi oli? Mefistofeles? Ära hullu juttu aja... Ma tuletan siin oma isa meele... puhkab teine kümme aastat mullas... aga tema küll maaseadust ei tunnud... Kuule, ma wirutan sulle üks wastu nagu...“

Kaarel Sarapik satub hoosse. Ta elab nii kaasa kõnedele ja waelustele, et midagi ei märka.

„No jah, no jah, rahwasaadik Tõnisson, tulge homme minu juure kohwile, kas kell 12 on Teil aega? Eks me räägi maaseadusest seal weidi pikemalt... Oi, oi, kuidas kõht, kuramus, walutab... Ei anna järele... Tõnisson kohalt... kell 12 pole aega... jumala pärast ei saa tulla... kodus naine ja seitse last... halastage... Rahwasaadik Tõnisson, kas sedasi saab maaseadusega kuigi kaugele... Mida see kärbes, kuramus, tahab?... Nii siis, austatud daamid ja herrad, kes teie siia kokku olete tulnud, ma tahan teile pidada kõne kunstõnnikust ja neegri-poistest... Palun rahu, mitte käratseda. Siin pole mitte tantsusaal wõi kuntsi näitus, waid maaseadus... kuhu see maaseadus siis jäi? Ah sa pergel, wõi pugestooli alla... No, tule wälja!... Aga waat', mis ma, jah, kardan, et see maaseadus kord wastu wõetakse... Nüüd surnukeha matame... laulame koraali... Oi, kuidas walutab... Ei anna järele... Ärge wiitke asjata aega... teate, me saame ju palka... Ja... ja, aga kui te mõisa südamed ära wõtate, siis surewad mõisad ära? Hurraa! Tararabumbia! Mõisad surewad, saksad põlewad... Äh, kuidas see oli nüüd... Lubage üks reisu-pilet kuu peale. Maksan tsaarirahas. Homme lähen Wirusse paberossa müüma. Teate, ma olen ju teatris näitleja, ja sellepärast ongi täna ilm nii ilus ja lilla... Austatud rahwasaadikud... maaseadus... Austatud maaseaduse esimene

Langenud sõdurid.

1. JOHANNES IBRUS, Kõo wallast. Langes 3. jaanuaril 1919. a. Kärstna mõisa all wõideldes punaste kätte wangi, kes ta toorel wiisil ära tapsid.
2. ALEKSANDER WOLDEMAR MÄLSON. Sündinud 4. aug. 1892, Kudina-Nawal. Langenud 12. aprillil 1919. a. Petseri sihil.
3. JAAN WILLEM, 18 a. w., Tartu mk., Kambja-Raanitsalt. Teenis Tartu kooliõp. Res. B. Langes 24. aug. 1919. a. Pihkwa all.
4. Leitnant RICHARD GEORG ÕIGLANE. Langes waenlase kuuli läbi 19. augustil 1919. a. Porhowi sihil.
5. NIKOLAI JEREMIN, Hiiumaalt. Wabatahtlik. Sai 22. weebr. 1919. a. Narwa all suurtüki kuuli läbi haawatud. Suri haawadesse 27. webruaril.

paragrahw, sa oled ikka niisugune asi, et... oh oleksin ma laululind... mu isamaa... trara—al... Prr... hir—r—mus külm! Keegi wiskas mulle portfelliga wastu kooti! Jumalaga homseni! Ärge ära surge! Tulge platsmuusikale!..."
Karl Sarapik lõpetas. Ta lamas põrandal, nina werine.

Kuplee Pärnust.

Wiisil: Peremees parsil, pealagi paljas
Wäike peremees ahjust wäljas,
Taadi, riidi uh, ah ha,
Wiska söpa kapaga!

Pärnust räägitud nii mõnda,
Mahatehtud silgu hinda —
Siiski tahtsin pajata
Pisut mõnest asjast ma.

Elu siin nüüd kaunis tobra,
Lõbu nalja kümne wõrra —
Möödas linnal pahad päewad,
Hästi käpad kõigil käiwad.

Töölist nullib rahamees,
Olgu juut wõi jõumees
Omi taskuid täidawad
Seega riiki toetawad.

Pulma pidu edas a'awad.
Nii kui iganes nad saawad,
Lass säääl liinil woolab weri
Siin ju kaitstud nende kere!...

Linnawalitsus te'i silla
Uut fassongi — immer lilla!
Teine ots tall' weidi peenem
Nii ju näib ta wälja „shõnem“!

Suhkurt lubab suure suuga,
Ersats sahariiniga ja muuga,
Toiduained haiswad tinnis —
Toitluswalitsus on jännis.

Puskar igal pidul moodis,
Kuraasi jätkuks Manni woodis.
Haritlased, karsklased,
Kõik taewa jooki imewad.

Miilits mures — tea mis teha?
Puskar meistrit pole näha,
Steinberg kompanii ja Siig —
Naerawad, mis kõhul liig.

Susla waene suures hädas,
Sipleb nagu konn, kes mädas
Otsas olla kõik ta posla,
Ruski susla — posla masla.

Uued kõrid tahab panna
Reimannile hanna alla.
Et kui wäsib tema suu,
Jutlust peab uus lõuapuu!!!

Noa laewaks — postimaja
Saanud on, nii siinpool kaja.
Ärawalitute sugu
Teiste nahal täidab pugu.

Juuresiginewad ruttu,
Wäljasuremisest pole juttu.
Oma meeste leer ju suur,
Tugew nagu kiwimüür!

Wõõras rahwas orjaks tehtud,
(See ju ajalooski nähtud)
Nurinat ei tohi olla,
Troonil „lasub“ „grasnõi Kolla“.

„Endla“ nagu ikka hästi,
Ajab püsti o m a masti.

Kunstitemplist joogikoha. . .
Wabandage, — ei ütle paha. . .

Naisartista siin kui seena,
Manna, Elli, Lilli, Leena,
Kastrulitega kes möllas,
Janti lööb nüüd kunsti wallas.

Kõmurikas on „Tsentraal,“
Kust kõik neidude moraal.
Lesta lüüa, aega wiita,
Wõid seal julgest, kartuseta.

Kui sull' haiged kondid, luud,
Noh, mis siis seal enam muud!
Kui et neuu kutsu süngi —
Mammat, papat julgest mängi.

Noortemeeste kurs see kukkus,
Plika süda neile lukkus,
Üueks kawaleeriks on
„Israeli“ bataljon!!!

Eesti poiss ei jõua maksa,
Tasuda kõik „sõidu“ taksa,
Warustada kleitega,
Läbipaistwa sukkega.

Magus juudi „potselui“. . .
Oh, kuis maitseb ui, ui, ui!
Arwa leiad armastust,
Mill' itske oma sarnadust.

Uudis' poolest pole nalga,
Uuri aga „saba“ külga,
Mida liputab siin karu
Siunates ja andes säru.

Kadakad need Pärnu uhkus,
Eesti rahwa ihunuhtlus —
Õndsast ajast näewad und,
Millal mats saaks vonnilt tuld!?!?

Heino.

Üks „modernimatest sõnade- seletustest“ XX. aastasajal.

August Brawó.

Wodka — täiskaswanute kõrisõlme pooleliitri-
line „möödupuu“ kuu aja jooksul „Waba
Maa“ retsepti järele.
Abielu — saatuse lõpulik pantipanemine, ehk
noorusehulluste ärakinnitamine.
Külm — hambaid lõgistaw „aukartus“ linna-
isade wastu.
Talgud — heategewate trallingute wiina uppuw
lõpuakkord.
Enne — aeg, mida unenägudes wõib weel üle-
elada.
Pilge — „Meie Matsi“ elukutseline instinkt.
Sitska — silgupüttide siseminister, ehk halwaks-
peetud instruktor heeringate hingeilmas.
Uur — külmawereliselt tuksuw „süda“ westitas-
kus.

De facto — armuawaldus wabaarmastuse mõttes.
Hingemaa — maatamehe silmis hiilgaw täpp,
mis kudagi suuremaks ei kujune.

Rikkus — ainukene hariduse tundemärk, mis
sõja ajal on edenenud.

Neeger — süsimustad jalajäljed meie õrnemasoo
armastuse põllul.

Aednik — kõige kaunima ilma isewalitseja, ehk
putukate ja mardikate türann.

Woorus — kaup, millel ka ersatsi ei ole.

Päike — kosmose tsensuriametist läbikäinud il-
makeha, ehk meie ainukene „soojusehalli-
kas“ talwises sesoonis.

Armukadedus — paaride parandamata pidalitõbi,
tütarde tüüpikaline tujutüüfus ja poissmeeste
pimesoolikas pesitsew pisielukas.

Wapp — Eesti kunstnikkude waimuwaesust awal-
daw tundemärk.

Burshui — suure ilma lahinguleilis liikuw „tank“.

Gaas — abinõu, mille mõjul linna tänawal ene-
sele „fonari“ näkku wõid jooksta.

Tainapea — iseenese esitlemine, kui sa midagi
wastumeelset korda oled saanud.

Odaw — uueaja mõjul maha warisenud tradit-
sioon.

Rewideerimine — ametnikkude maapealne põrgu.

Kelner — wäljapool erakonda olew rahwaera-
kondlane.

Demobilisatsioon — peale rahu tegemist abielu-
paaride ägedad löömingud kodus.

Sekwestreerimine — kasutõotaw kodukäija walit-
suse wastlasõidul.

Parun — talupoja turjal tantsiw tallmeister, mi-
newiku magus mäletseia ja esimese õõ
õiguse autor.

Operatsioon — arsti wihahoog kui haige elu
täis teeb.

Tants — reserwis mässaw taud, mis igasuguse
walitsuse retsepti wälja hirwitab.

Magamine — kõige imelikum asi ilmas, kus
muud midagi waja ei ole kui iseennast.

Laul — luuletaja raha wäljapressimise katse kir-
jastaja kulul.

Gips — publikumile silmi tegew häbitundmata
aine.

Kuu — maakeral sündiwate „lolluste“ üle hir-
witaw profil.

Eesti — marodõride meelitaw Mekka, angelda-
jate auraw Arabia, sahkerdajate soe Sahara,
ja waheltkauplejate waba maa.

Otsus — Asutawast kogust wäljawoolawad lai-
ned, mis imekiirelt ära kuiwawad.

Naine — ilma sotsialpolitikata kodune patriot.

Higistamine — meie linnawolikogu koosolekute
resultat.

Juut — ilma eelarweta liikuw subjekt Lindanisa
lagendikkudel.

Talumees ja karu.

Krõlowi walm.

Täpipeelses Eesti keele tõlkes, missugust tõlget ka igale kirjani-kule soovitame, kui ta originalist kaugele minna ei taha, sest muidu wõib sarnane „roheline situa-tsoon“ tekkida, nagu Roh'i ja Underi wahel, wiimase saksakeel-sete tõlgete pärast.

Wana talumees sulasega
Läks õhtu — all metsakesega
Koitu, külasse — heinaniidust
Ja tuli äkki karule wastu ninaga — ninale.
Talupoeg ei saanud „ah“-gi ütelda,
Kui karu temale peale istus,
Kortsutas alla, weeretab ja murrab
Ja, kus teda hakata, ainult kohta wälja walib.
Lõpp tuleb wanamehe juure.
„Stepaanikene, sugulane, ära anna wälja, armas!“
Karust alt tema hakkas paluma sulasele.
Ja, wat, sulane, kõigega kokku kogudes jõuga,
Mis ainult temas oli, wiis ära pool pealuud ka-
rule kirwega
Ja kõhu läbi torkas temale raud hanguga.
Karu hakkas mõirgama ja kukkus surm taga maha.
Läks mööda häda, talumees tõusis üles,
Ja tema isi sulast sõimab.
Jäi jala*) waene minu Stepan:
„Anna armu“, ütleb: „mispärast?“ — Goru!
— Mille üle sa rõõmustad rumalast peast!
Tea, torgib! Kõik rikkus ära naha! —
H. v. Kakk.

Kudas abiellu heidetakse.

On lootusi, et sõda warsti lõpeb. Kuid sõda on aastate jooksul niuwõrd inimestele we-resse imbunud, et ilma sõjata paljud elada ei saa. Ma ei räägi mitte marodööridest ja speku-lantidest, kes sõjas ainult oma unistust ja õnne näewad, waid seekord lihtsatest sõduritest. Nad on sõjaga niuwõrd harjunud, et nad omale elu ilma lahinguteta sugugi ette kujutada ei mõista. Ka plikad on Wiru wäerinnal wõideldes niuwõrd strateegilisteks kultiweeritud, et nad ilma tormi-jooksudeta ja pealetungimisteta olla ei wõi. Kuid, et mõlemaid pooli sõja likwideerimise puhul rahuldada, on üks pääsetee — see on abi-elu. Abielu on sõda wäiksel kujul — ka siin tulewad ette igasugused manõwrid, ümberhaara-mised, käsigranatidega loopimised ja isegi tiku-wõitlused.

Et aga paljud, keda asi huwitab, siiski ei tea, kudas seda abiellu astumist toimetakse, siis jutustame siin kohal sellest strateegilisest ma-nõwrist üksikasjalisemalt.

Originalis: „опшилъ“, sõnast „пшилъ“ — jalakäija; sealt — опшилъ — tähendab — jäi jala, ta oli wist enne ratsa. Tõlkija.

Meie diplomaadid.

EDUARD WILDE.

Nii umbes Eesti saadik Saksamaal.

Peaasi abiellu astumises on pulm.

Pulmad on wäga mitmetübilised.

Mõned teewad pulmad äkisti, nii ütelda südamerabandusliselt; teised jälle peale pikal-dast, rasket ja kroonikalist tiwaripsutamist. Wiimaste hulka kuuluvad noored kirjanikud ja Kihnu postiametnikud, kes sellest sündmusest siis ajalehe esimesel küljel armsale maarahwale alandlikult teatawad.

Sellewastu heidawad aga noored märjani-naalusega ametnikud ootamata ja äkisti abiellu.

Täna saab ta alles lastekaitsest onu kinki ja homme põlwitab ta juba noore stenografist-kaga porujommis õpetaja ees ja hüüab kõlawalt üle kiriku: jah! Tshik — i gotowo!

Kudas see nii äkisti tuli, mispärast, missu-gustel põhjustel?

Keegi ei tea.

Õnnetu juhtumine ja muud midagi.

Eesti sõduri „maaseadus“.

„Kui see Baltimaa pind sulle nii meeldib — jää siis igawesti siia pinnale!“

Kahju noorest mehest, sest tal olid head anded jalgratta sõidus, kuid . . . Saatust!

On inimesi, kes kõigi tahtmiste kiuste abiellu astuda ei saa. Asi oleks nagu kõigelihtsam: tegi ettepaneku, sai nõusoleku, heitiski abiellu. Aga võta näpust! Ei wea ja muud midagi. Nagu Pinnal selle Prantsuse aurahaga, või Mõisaküllä sõitjal piletisaamisega Türi Alliku jaamas.

Selle vastu mõistavad aga mõned asjatundjad asju nii korraldada, et nad igas kuus kolm korda abiellu astuvad.

Need on, nii ütelda, kollektsonärid, kellele

teravad üleelamised meeldivad.

Need on nagu asartlised kaardimängijad. Nad on harilikult õnnetumad esimeses abielus, mõtlewad teises kaotatud summa tagasi võita, kuid kaotavad jälle, kuid kiusu ei jäta, waid katsuwad edasi — ega õnn hobune ei ole, ta weab ka ilma kaeradeta!

*

Suurt osa abielu saawutamises mängiwad kosjakontorid. Nad muretsewad väikse waheltkasu eest kõigile soowijatele kaupa igasugusest sordist. Ainukene paha asi on see, et nad alawäärtuslist kaupa enam tagasi ei võta.

Ka kosjakuulutustel on suur mõju ja selle diplomatilise konksu abil on võimalik korraga kümnes kohas abielu sadamale wundamenti rajada — kui sa aga ise mees oled!

Abiellu astumise juures mängiwad peaosa wanadus ja kaasawara. Mida wanem piiga ja mida rohkem kaasawara, seda suurem nõudmine ja tormijooks, sest wana on ikka taewale ja paradiisile lähemal, kui noor.

Kaasawara see on eht edisonlik ülesleidus, kahju ainult, et kaasawara hulka ka harilikult piiga wana aluspesu ja ämmamamma kuuluwad.

Wäga laialt moodis on nooremate ilmakodanikude hulgas wabaabielu. Selle abielu põhijoon on see, et naine meest wabalt petab ja ta süda on waba igasugustest armupaeladest.

Enne pulmi käib noorpaar harilikult saunas ja siis peksab saunawana mehiseimat poolt wihaga wihaseks, et teda hukatuse teelt tagasi pöörata. Kui see aga ei aita, siis ei ole ka temal pulmades wastu midagi.

Naiselisem pool saab ka wihelda, kuid rohkem, nii ütelda, Rasputini süsteemi järele ja peale seda operatsiooni usub ta kindlasti, et abielu wäga meeldiw „oleng“ on . . .

Tst! . . . Ma pean lõpetama — eitõusis magamast üles!

Ainetel — y!]

Inimene.

(Kõige suurem filosoofiline teos on see, kui ta sul peos.)

Olgugi, et ma Brasiilia pealinna bürgermeistri hõbe-pulmas ühtegi tantsu tantsinud ei ole ja mul vähemgi aim puudub sellest, mis saab seltersi tööstusest 25. aprillil 1925 aastal, wõin ma kindlasti ütelda, et inimene siin maa-muna peal kõik asjad läbi uurib ja puurib, kuid õige wähe selle kallal pead murrab, mis batsillus ta ise siin ilma-ruumis on.

Muidugi mõista, kui inimene seda ise ei tee, siis ei ole ka kellegil teisel mingit põhjust oma ninaga sinna wähele segada ja nii jääb inimene, kui niisugune, igaweseks saladuseks ehk Läti keeli sphinksiks.

Ma olen tihtilugu, ilma et mul vähematki suitsu himu oleks, selle üle pead murdnud, miks inimene inimest nähes põrmugi ei imesta? Kui me mõnda uut keerulist ülesleidust näeme, jahmatame me kohe ja meie nägu on elaw kirjamärkide kogu. Inimest nähes ei imesta me aga põrmugi, sest me ei leia temas midagi imestamisewäärilist. Ja ometigi on inimene keerulisem kõige keerulisemaist aparaatist!

Ja mis kõige imelisem — inimene on inimene ainult siis, kui ta ükski on iseenesega, kui ta aga teiste keskel liigub, on ühiselu traditsioonide plakat, on plakat, mille wallatumad poisid naljawiluks sinna löönud, kuhu ta kõige vähem sünnib: ämmaproua silt wangi-maja uksel — ta ei wasta kunagi sellele, mis tas peitub.

Kui inimene Amori kapriiside tõttu sunnitud on ennast haawata laskma, läheb tal tihtilugu nende haawade rawitsemiseks wäikest klaasist pritsikest waja.

Ta mõtleb järele, kui palju niisugune wäikene asjakene wõiks maksta ja astub apteki sisse. Seal tuleb talle wastu müüjanna ja küsib wiisakalt, mis tarwis. Ja inimene ütleb wiisakalt: „Kas teil on aquarelli pinslid?“

Kui meesterahwas oleks küsinud, oleks ta

Soomuse otsija.

Bernhardt: „Ai, Donnerwetter, see Eesti soomusrongi soomus mulle mitte hästi gefallima!“

öelnud, et tal pritsikest waja on, nüüd ütleb ta aga tingimata, et ta aquarelli pinselt tahab.

Niisugune on inimene.

Kui ta pidul on, kus arwamistega rehken-dakse, siis ei söö ta lauas kunagi isu täis. Waid tarwitab ainult weidikese aega wiisakalt nuga ja kahwelt ja ütleb warsti: „So, ma tä-nan! ma olen söönud.“ Kuid ta ei ole sugugi söönud. Kui ta aga ükski on, siis ostab ta kios-kist õunakooki ehk midagi sellesarnast ja sööb pimedas tänawanurgas, kus keegi ei näe, need ära ja lakub isegi käed puhtaks.

Niisugune on inimene.

Kui ta teiste inimeste keskel liigub, siis ajab ta wäga mõistlikku juttu ja kaalub iga sõna enne kümme korda järele, kui ta selle kuuldawale laseb tulla. Kui ta aga üksi on, siis laulab ta ilma punastamata:

Üks wanamees suudles üht jämedat naist ja ohkas, ja kaebas: „kes päästab mind waest!“

Niisugune on inimene.

Kui ta turule läheb, siis ütleb ta naiswoorimehele, kes sõidu eest saadud raha kramplikult silmi pilgutades üle loeb, ilma mütsi kergitamata:

Ma läksin aida taha
ja wõtsin westi maha!
siis kambri kargas peremees
tal heina puru habemes
ja ütles hirmsa häälega:
„Tee, et saad kähku minema
sest kommunismust ma ei salli,
mul seda täis üks laut, kaks talli!“

Ja siis astub ta ükskõik kuhu kauplusesse sisse ja annab mõista, nagu oleks ta Kalahari kõrbes, ajab wiimase kui toaleti aatomi seljast maha ja hakkab leti peal päikesewanne wõtma.

Kui ta teatris istub, lööb ta jalgega takti ja sööb iga waatuse ajal kaks steariiniküünalt soolatud seentega akompaneerides ära.

Siis teeb ta näo, nagu oleks Diogenese eluloo kirjeldamine tema elukutse ja kingib suflööreile ja riietehoidjale suure lillekimbu.

Pühapäiwiti käib ta kirikus, tõmbab oreli taga oma nosu täis ja läheb käärkambrisse leeriplikadega „otshkod“ mängima.

Kerjajast möödaminnes, paneb ta wiisakalt sellele kümnepennilise mütsi, kuid wõtab ühtlasi osawa liigutusega mütsist poolemargalise asemele.

Kui ta mõnest koosolekust osa wõtab, siis kolab ta mööda nurki, ajab kilka taga ja teeb niisuguseid poose, nagu oleks kõik see, mida kõneleja esile toob, talle ammu juba tuntud. Ja siis, kui läbirääkimised algawad, hakkab ta kuuwarjutusest ja orawa suguelust seletama, sellepeale waatamata, et kõneleja ainult poliitilisi küsimusi puudutas.

Kui talle uulitsal wastu tuleb tuttav plika, kelle juures ta oma isikule head pinda tahab walmistada, siis wõtab ta kähku paberossi toosi taskust, wõtab paberossi, paneb suhu ja laseb kaks paberossi uulitsale kukkuda. Ta ei pane seda tähelegi, waid läheb ükskõikselt edasi. Kui plika ümber nurga on pööranud, läheb ta tagasi ja hakkab maha pillatud paberosse otsima. Kui ta neid enam ei leia, siis weab ta kura käega tänawa-poisile niisuguse tohlaka wastu kiikrid, et selle peaaajudes neli ja pool tundi maaseaduse esimest paragrahwi arutakse . . .

Ah! — mis ma teinud olen?

Kuda wõin ma inimesest kirjutada, kui ma ka ise inimene olen? Ja inimene ei tunne ju

põrmugi iseennast. Sellepärast ta niisugust lämpsu iseenesest kirjutabki. Wabandust! . . . Bolsche ne budu! Jei Bogu!

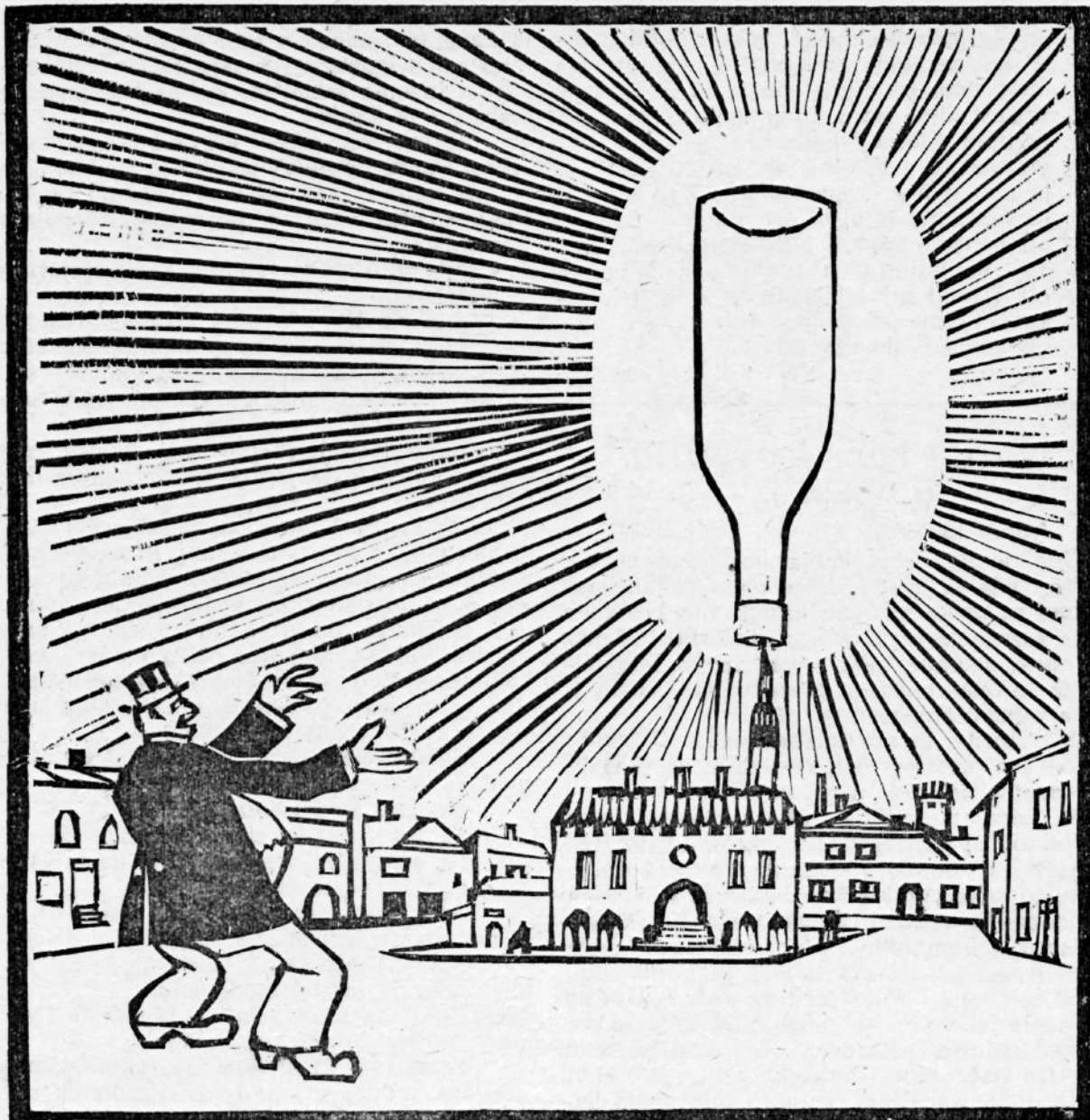
Kas te, herra Metsanurk, ei soowiks proowi teha? . . .

Sil wu pleel! . . . Proshu! . . . Bitte! . . .
Ennäe inimest! Gori.

Suur pilt tillukesest maaelust.

(Kindel acto de facto.)

Me' wahwad mehed oleme,
kõik heinaküünis magame,
ehk küll seal urkas pimedas
on põrgu waimud möllamas:
sest waewalt oled teinud sa
paar katset uinumisega, —
kui seina ääres heinte all
waim ronimas on krabinal!
Ta wahel puhkeagea peab,
siis uuest' koiwi järel weab. . .
Kord pimeduses juhtus nii,
et heitsin lausa selili.
Waim oli hoopis meelest läind;
ta tükil ajal polnud käind!
Kuid waata, waewalt olin ma
peaaegu jäänud magama,
nii kohe kostis nurgast heal,
mis tähendas, et waim on seal!
Mul tõusis selga hirmu higi:
ta pääseb tõest mulle ligi! . . .
Mis teha? Igalpool on pime . . .
Jään elusse — see oleks ime! . . .
Et waimul nägemine hea
siis wõtsin teki üle pea
wa'est arwab ta, et teki all
ei ole miskit saadawal.
Ja tõepoolest hakkas ka
mu süda julgelt tuksuma:
sest waimu hääl jäi soiku pea,
wõib olla kuniks — ma ei tea!
Siis wirutasin teki õlgelt
ja haigutasin kaunis julgelt.
Weel oli kuulda norinat,
siis lamasime wagusalt . . .
kuid kõrwad, nagu alati,
jäid une hõlma wiimati!
Seal korruga nad tõusid kikki
ja a'asid une rahu rikki:
Tõepoolest, mitte sügawal,
waim liikus üsna külje all!
Ja nagu wedrust aetud
sain istakile säetud,
weel mäletan ma kaunis hästi
kuis juukse karwad tõusid püsti,
ning ruttu käisid lõua-luud,
et näri kas wõi kõwa puud!
Ja silmad olid nõnda suured
et nägin ära heina juured,

Tallinna linnawalitsus tahab*kohta peal piiritusemüüki oma kätte wõtta.

mis paistsid nõrgal walgusel
 just küüni serwa algusel!
 Üht ainsamat ei tea ma,
 kas kõrwad ka wõis' wenida . . .
 Mul oli täitsa wõimata
 neid tähel' panna hirmuga!
 Siis kokku wõttes terve jõu, —
 mul tuli kohe parem nõu, —
 hea hoobi sinna andsin ma,
 kus waim wõis ennist liikuda! . . .
 Ka nüüd weel liikus miskit seal,
 just minu kõrwal heinte peal.
 Ja tahtsin käega järel' katsu
 kuid siis sain pähe tubli matsu.

Et magasin ma ülewal,
 siis weersin alla kolinal,
 ning waim, kes andis matsu mull',
 käis minu järel, nagu hull!
 Önn oli seekord minuga, —
 ma leidsin saani ninaga,
 ta alla ruttu pugessin,
 seal külje konta lugessin! . . .
 Mul õige pea hakkas külm,
 ja waimul oli teraw silm:
 ta tõi mind wälja saani alt
 ning parkis nahka walusalt! . . .
 Ka mina kandsin hästi hoolt:
 tall andsin pihta omalt poolt,

seal juures ma ei märganud,
 et olin puruwäsinud!
 Waim ise ähkis hirmsasti,
 kuid wõmmis siiski edasi! . . .
 Wa'est alles wara hommikul,
 ju teise päewa koidikul
 jäi waikseks wihtlemine, leil
 ja lahing ära lõppes meil
 ja siis ma nägin, et see waim
 oli palwewend, wa püha kaim!
 Ta „waimutoitu“ usuga
 oli Triinul tulnud jagama,
 kuid Triinu patune sel ööl
 oli kambriks ilmalikul töö.

Wõsa Willem.

Awalik kiri kuradile.

(a la Kotsar.)

Armas kurat!

Ütle mulle, kätt kabja peale pannes, on see õige, mis sa teed? Alles mõni nädal enne sõda olid sa wäike roheline kuradikene, kes ühes walgete sarwilistega mõne joobnud aktsiisiametniku juures alkoholi mõju oma Amerika atraktsiooniliste saltomortaledega kõwendamas käis.

Ja nüüd? Mis teed sa nüüd?

Wõi arwad, et see saladus on?

Kui sa seda arwad, siis eksid sa rängalt.

Kus tegijad, seal nägijad.

Sa jood taewaliidu hingekarjastega ühes lauas ja söidad nendega ühes autos. Miks teed sa seda? Kui sa pattu ei karda, wõiksid wähe-malt teiste wabariigi kodanukkude*) arwamistega rehkendada. Sa müttad Uluotsa wanawara kambri Warao püramiidide wõrandamise, Troja linna üüriseaduse, tubaka taimed ja püroksiliini mõõgad segamini. Miks teed sa seda? Kas sa selle peale ei mõtle, et niisugune jant kolmes waatuses laulu ja tantsudega wõib austatud ehk austet (to tähendap — ausaks tetü. „M. M.“) rahwasaadiku wanawara kambri tõrwamata katuse pealt ära käristada ja siis satub sinna kergesti igasugust uuemat warandust sisse, ja wõib ka mõni lendaw siga sisse ronida ja seal niisugust „seadust“ teha, et kõik Moosese ja papa Seckendorfi roomarõngalised „seadused“ kahwata ma lööwad. Kuid on see ilus? Sa oled taewaga liidus ja sellepärast ei salli sa maa liitu. Kuid, kas näitab tõsine intelligent oma mittesolidaarsust niisuguste wiguritega üles, ütle mulle puhtast südamest, kuradi kurat? Ja siis. Kas tahad sa tagasi ajada, et sa segatud ei ole sellesse, et Tõnisson Amerikasse saadikuks määrati?

Aga see ei ole weel kõik.

Sa lähed päew päewalt oma mürgliga ikka enam ja enam superfoswatlikumaks. Wõi tahad

sa kinnitada, et see ilusa mehe töö on, et Pinna ja Jungholz jälle ühe risti kaela said? On neil weel wähe igasuguseid asju kaelas? Häbene isennast ja oma sabaotsa, kui sa teisi sissetuleku maksjaid ei karda!

Ja siis, see põlew kiwi? Mis, paganan, sa sellest ometi põrgupõhjast wälja kaukisid? Nüüd ei ole muud, kui põlew kiwi igal pool, isegi söögimajades saad sa põrsaprae kõrwale põlewaid kiwa.

Mis niisugune põlewa kiwi ajajärk peab tähendama?

Aga need ei ole weel kõik su patud.

Miks ässitad sa noori tütarlapsi wäljamaalaste rahakottide kallale? Kas niisugusel teel korjad sa riigi korjandusekarpi wäljamaa waluat?

Miks pilkad sa plikasid, kui sa nendega kirjawahetust otsid ja ses suhtes neid wiisakaks nimetad?

Miks lased sa ärakeelata seebi sisseweo wäljamaalt, kuid ei astu samme, et seadus maksma pandaks, mis saunas käimise ärakeelaks? Wõi arwad sa, et parem on kirju olla kui must?

Mispärast lased sa mõnda meest ilma tööta luuslanti lüüa, kuid oled sellega nõus, et teisel kümmeametit on ja ta kümnest kohast palka saab? Kas sa ei tea, et rikkus on õnnetus ja ainult waene inimene aus on?

Sul on weel palju patte, kuid ma ei hakka neid kõiki üles lugema.

Sa tead neid ise paremini.

Sa tead, aga sa ei mõtle selle üle järele.

Sa arwad, et see kõik saladusse jääb.

Aga ei — sa eksid!

Ära arwa. Ilmas ei ole saladust. Mis ühele saladus, on teisele selgem kui selge.

Ma ei taha sind karistada, sest sa oled alles noor ja talitad mõtlemata.

Kuid ma soowiksin, et sa mõtlema hakkaksid. Mõttelema oma tegude üle.

Sest kui sa niiwiisi end siin reklameerid, siis ära mõtle, et sind ükski mõistlik inimene teises ilmas oma wiisidiga austama tuleb.

Ei.

Seda ei tee ükski mõistlik mees!

Sellepärast muuda ennast — weel ei ole kõik kadunud!

Weel on aega!

Gori.

Weel on orjasid ja — nende kupjasid..

„Höbe Tiigri“ kõõgis weel üks koht

Kust kostab wälja orja oht;

Seal elus alles muistne mood

Ja Wene tsaari aegne lood.

Need waesed orjad, ohkajad

On isand Kowi teenijad,

Kes ööd ja päewad teewad tööd,

Ei leia uneks ühtki ööd!

*) Peab wist olema: kodanikkude.

Laduja märkus.

Demokraatline kord.

„Käi välja woodist! — kaheksa tundi on ammu möödas! Ise oled timokraat ja ei taha säädust pidada!“

Kui hommikul lööb kell just kuus,
Siis algab orjel tööstus uus,
Mis wältab täie auruga
Päew läbi teise öösega.

Kui jõudnud öösel kell kaks, kolm
Siis pühki orjel weel on tolm
Ja sõnnik toa nurkadest
Mis „sakstest“ järel jäänud wist.

Önn juhtub wahel orjale
Et tundi kaks saab unele!
Kuid see on ainukene tilk
Mis kaob käest kui silmapilk. . .

Ka nimetan siin sedamaid:
Et orjel palju sundijaid!
Seks Kowil tädid, õed seal —
Kel' kärnadki on käte peal.

„Ministrid“, suured isandad
Koo seal ju aega wiidawad;
Kuid söök, mis ette kantakse,
See kärnas kätest antakse.

Siin waja komisjoni meest
Kes waataks puhtuslugu seest,
Ehk leiduks salakaupa weel
Mis kokku kogut wale teel. . .

Ei ori tohi tõsta healt,
Saad „hundi passi“ kohe sealt;
Sest tööd nüüd vähe leida ju,
Pead hammastega hoidma suu. . .

Aeg oleks kätte jõudew siin
Kust kaoks orjaaegne piin;
Ja kole kisa „kubja“ sund
Peaks häbuma — tooks orjel und.

Kui warjud orjad liiguwad,
Ja wäsimusest kiiguwad — —
Oi, siin on alles põrgu köök
Kust antaks isandatel söök.

Mis aitab kuulsus, suurus seal
Kus asub sõimu, sunni heal —
Kus jääb nüüd tundi kaheksa
Mis teenija peab tegema?!

Oi, oi, siin wabas Eestis weel
On „põrguid“ teenjail elu-teel!
Sest häbi laulus nimeta:
Ori lasku ennast imeda.

Jaska.

Nädalised samagonka-salmid.

Gori.

Kogu küllalt asutanud
seadust nurka lasutanud,
nüüd ta hinge tahab vähe
tõmmata — portfelist pähe
kuid ta ei aja just suurt uhkust,
nõuab ainult weidi puhkust.
Sest projekte seedimine
on ju wäga keeruline:
ära rikub hellad, sojad
laia kõhu „kõrged kojad“
ja katarr siis jälle lahti,
tuleb seadusi karprahti!
Raskest tööst on terve kogu
weidi wäsinud — jei Bogu!
Pahem käsi laialt ladund
ja üks sõrm sealt täitsa kadund,
räägitaks, et sõrme selle
kingsepp sidund õngedelle
ja nüüd põõsas palju jalu
püüab kahejalgseid kalu.
Halwatud ka parem käsi
musklis ainult walge wesi,
just kui koot ta kõrwal ripub
w ä h j a t õ b e s j ä ä m a k i p u b .
Keskoht ka on jäänud kängu
uriseb ja laseb mängu,
head mingit seal ei sigi,
ei siin aita piibu pigi.
ega naba näpistused,
püksirihma pingutused.
Sellepärast oleks hea,
kui saaks kogu puhkust pea,
ehk ta siis end jälle koguks,
üheks terweks, kindlaks koguks.

*

Nüüd lõpetud on mikroskoopiline uurimine
ja jõutud otsusel', et samagonni pruulimine
on paha, rikub inimese terwist
ja okastraadi joojale teeb närwist.
Kuid sellest okastraadist ei saa karskus läbi,
et häwitada alkoholi tõbi.
Seepärast selle hullu tõbe wastu
tuleb wiibimata wõitlusesse astu —
sest kui läeb üleüldseks joomingute paha
siis on ju igal ühel raske wahet teha,
kes on „suur nina“ ja kes lihtne kodanik,
kuid see ei ole aga mitte loomulik!
Ja sellepärast siis, et kaoks lollid moed
riik awab pisikesed, tillukesed wiina poed.
Sealt iga mees saab puhast selget piiritust,
et samagonni tõbel' teha häwitust,
sest puhas piiritus ei määri sinu keha.
ja ei saa organismuses ka mingit mustust teha.
See on üks terawmõtteline wõitlusabinõu
ja purustab kõik samagonni toore jõu,
see on retsept, mida kirjutand küll musta kunsti
doktorid.

Kuid mis nüüd õige pea häwitab kõik pruulijate
porid.

Ja . . . ah so! . . . Ma paneks ette samasugust
„tarkust“:

et häwitada põhjalikult taskuwargust,
meil wastukihwtina nüüd hobuwargus wõtta
tuleks —
see taskuwargusele surmahoobiks oleks!

*

Wene ülesehitajad,
punatõbe häwitajad
enampakkumisel krooni
müüwad ja ka tsaari trooni,
sest nüüd warsti „Wanka wstaika“
jälle jalul — käes nagaika.
On see kroon nüüd halb wõi hea,
seda praegu ükski ei tea.
Kuid et oleks mõnus tsaar
krooniks olgu s a m o w a a r!
See siis „waaritaks“ ka ise
omal jõul tibakese
Kuid see on ju ilmaaegu,
et peaasi tsaaris praegu:
üks Rasputin waja walja
otsi' enne seda nalja!
sest Rasputinita ikka
pole tsaaril iga pikka.

*

Komisjonidega hädas
oleme me, nagu mädas.
Kuigi mõne murrab mure
uus see kohe tuleb juure.
Puude komisjon see mängis
kaua ahju taga sängis,
wiimaks otsis pika puu
kõwa paela ja kõik muu.
Meil nüüd kortri komisjon
üle õõ siin tekkind on.

Kui sul omal pole maja
ja sul kortert läheb waja
teata kortri komisjoni
(see ei maksa palju „moni“)
ja siis oota aastat kaks
kortri saad sa kohe plaks!
Kui läeb asi ikka nõnda,
siis weel näeme imet mõnda:
kui sind tüütand ilma kära
ja sa surra tahad ära,
siis, kas ole mees wõi proua —
komisjon sul annab haua!
Ja kui täis kõik hauad juba,
puudub waba kirstu tuba
Siis kui jonni õige a'ad
kaasüüriliseks ikka saad!

*

Igas rongis nüüd konduktor
on ka arstija — kon-doktor.
Walitsus nüüd saanud aru,
et see sõit on wäga maru,
et wõib tee peal säärast juhtu',
mis wõib hinge haigeks uhtu'.
Nüüd, kui kinni jääb su nina,
wõi on pea nagu tina,
ehk on kõhus kanged krambid,
tuhmiks jäänud silma lambid,
kohe on kon-doktor siin —
lõpetud su walu, piin.
Kuid kui mõne haigusesse
sattunud kon-doktor ise?
Siis ehk mõni rongil sõitja
wõib tal' olla hädast aitja?
Sest nii mõnigi ei pelga —
kupud paneks talle selga.
Aga kui on täitsa pödur
wabariigi rongi wedur.
kas kon-doktor ära häda
arstima ka peaks seda?
See wast rohkem passiks talle
meeldiks igale sõitjale.

*

Saatus oli Riiga uhtund
kirjasaatjaks herra Juhtund.
Kuid seal nali talle juhtund —
juuta hirmsaste ta wihtund —
kui ta näinud kuskil juudi
lõõnud kohe uperkuuti.
Sule wars see aina praksund
juudi selg ja turi raksund.
Waba maad pole olnud jalga,
seda ise ta ei salga. . . .
Jah, tööerakonnal armas
see kes töötama on kärmas!

*

Klassiwahed häwinewad
elud-olud sarnanewad:
Olgu inimene loom —
ühesugune diplom.
Hobustel nüüd passid antaks,

kõik nad nimekirja pandaks.
See on hea, sest et hobu
pole põrmugi nii tobu.
Ja ses pole miskit imet,
Kui neil warsti antaks nimed:
Wars Kronu ja Sälg Setukas,
Mära Kabjata, Täkk Kabjakas.
Neil ristimise tähed siis
ka antakse, sest see on wiis,
ja pulmad peetaks kirikus,
kus puskariga laulatus,
ja walla maksu siis ka nad
walla kassas' maksma peawad,
ja kui läeb hästi, he he hee! —
ministriks saab ka hobune!

Rahwa köök.

Meil asub turul Rahwa köök
Kust iga lõunal antaks söök
Ju kõigist nelja marga eest,
Söö nii, et mees ei tunne meest!
Kuid paha lugu on just see
Et lahja kapsta supile
Üks kartul sees sul wilksatab
Ja teine mees neid mitu saab.
Kui antaks igal söögi kaart,
Mis kõigil neli marka wäärt,
Siis kartulid ka supi sees
Üks paljus saagu iga mees!
Miks pean lõrtsma wedelt ma
Ja teine õgib paksuga?
Ei „kulbi kuninganna“ pead
Wist suppi andma kõigil head!
Üks paha lugu on weel see,
Päew päewalt supp läeb wesile.
Jääb järele weel lootus see
et warsti tuleb Pakane
ja paksuks tõmbab weed kõik ta
ja siis wõid pudru lõmpsida.

Jaska.

„Endla“ puhwetis.

„Wabandage, herra Soosaar, on see tool
waba.“
„Ei ole! Selle tooli peal istub mu sõber,
kes praegu laua all lamab!“

Wirus.

„Terwe tund aega jälgite te mind ja sör-
gite mu järele nagu koer. See on lõppude lõ-
puks wäljakannatamata!“
„No andke mulle oma adress -- ma
lähen ees!“

Kindel tundemärk.

„Me oleme wist, kui ma ei eksi, tuttawad!“
„Palju ma teile wõlgu olen?“
„Minule? . . . Midagi!“
„Midagi? . . . No siis ei ole me tuttawad!“

Dramaatiline seisukord.

Pinnale annetati auraha.

Pinnale: „Pagana pihta, nüüd olen ma kõigile pinnaks silmas! . . .

Tooge langenud sõdurite näopilta

„Teaduse“ kirjastusele Harju ja Rüütli uulitsa nurgal 46/15, avaldamiseks.

Langenud kangelaste pildid ilmuvad esiteks rahva ajakirjas „Meie Matsis“ ja pärast „Eesti vabaduse sõja mälestuse albumis.“

==== Tehke kauakestvaks oma langenud sugulaste ja tutvate mälestus. ====

Därvinine „Meie Mats“, nr. 37 ilmub laupäeval, 1. novembril.

Ilmub „Teaduse“ kirjastusel. Vast. toim. Gori-Tõnisson. Trükitud sekwestreeritud B. Mäns'i trükktojas, Tallinnas.